

KORRALDUS

Keskkonnaloa väljastamise korralduse eelnõu

1. OTSUS

Arvestades AS Tariston 09.06.2025 esitatud keskkonnaloa taotlust ja võttes aluseks maapõueseaduse (*MaaPS*) § 48, keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (*KeÜS*) § 41 lg 1 p 4, lg 5, haldusmenetluse seaduse (*HMS*) § 53 lg 2 p 2 ja 3, § 61 lg 1 **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1. Anda taotlejale ettevõttele AS Tariston tähtajaline keskkonnaluba nr KL-527751 8 aastaks kehtivusega kuni XX.XX.2034 aadressil Pärnu maakonnas Saarde vallas Kilingi metskond 1 (katastriüksuse tunnus 75601:006:0117) ja Kilingi metskond 3 (katastriüksuse tunnus 71201:001:0139) asuvale Saunametsa liivakarjääri mäeeraldisele maavara kaevandamiseks.

1.2. Määrata keskkonnaloale nr KL-527751 kõrvaltingimused lähtuvalt käesoleva korralduse peatükis 3.4 "Kõrvaltingimuste seadmine" toodust.

1.3. Korraldus jõustub ettevõttele AS Tariston teatavakstegemisel.

2. ASJAOLUD

2.1. Keskkonnaloa taotluse läbivaatamine

2.1.1. AS Tariston (registrikood 10887843, aadress Toompuiestee 35, Põhja-Tallinna linnaosa, Tallinn, Harju maakond, Eesti) esitas 09.06.2025 Keskkonnaametile Saunametsa liivakarjääri maavara kaevandamise keskkonnaloa (edaspidi ka *kaevandamisluba*) taotluse T-KL/1029185 (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 09.06.2025 dokumendina nr DM-132604-1). Parandatud taotlus T-KL/1029185-2 esitati 24.07.2025 (DM-132604-5).

Saunametsa liivakarjääri mäeeraldis asub kolme lahustükina ja selle teenindusmaa asub kahe lahustükina Pärnumaal Saarde vallas Saunametsa külas. Mäeeraldise I lahustükk asub Kilingi metskond 1 (katastriüksuse tunnus 75601:006:0117) katastriüksusel ning II ja III lahustükk asub Kilingi metskond 3 (katastriüksuse tunnus 71201:001:0139) katastriüksusel. Katastriüksuste omanik on Eesti Vabariik, valitseja on Kliimaministeerium ning volitatud asutus on Riigimetsa Majandamise Keskus (edaspidi *RMK*).

Saunametsa liivakarjääri mäeeraldise I lahustüki pindala on 7,25 ha, II lahustüki pindala on 0,96 ha ja III lahustüki pindala on 0,34 ha (kokku 8,55 ha). Mäeeraldise I lahustükki ümbritseva teenindusmaa pindala on 9,85 ha ning mäeeraldise II ja III lahustükki ümbritseva teenindusmaa

pindala on 3,07 ha (kokku 12,92 ha). Taotletav määraldis hõlmab täielikult Saunametsa liivamaardla (maavarade registri registrikaart nr 1038) ehitusliiva plokke 1, 2 ja 3.

Kaevandamisloa taotluse kohaselt on määraldise aktiivne tarbevaru seisuga 01.12.2024 ehitusliival 110 tuh m³ ning kaevandatava varu koguseks 101 tuh m³. Maavara kaevandamise keskmiseks aastamääraks taotletakse 15 tuh m³. Katendi kogus 26 tuh m³, sh muld 26 tuh m³. Maavara kasutusalaadeks on ehitus ja teedehitus. Korrastamise suunaks on maatulundusmaa (metsamaa).

Keskkonnaamet 15.08.2025 kirjaga nr DM-132604-7 palus taotlejal koostada eksperthinnang kuna taotletava Saunametsa liivakarjääri määraldise teenidusmaast 10 km raadiusesse jääb must-toonekure mitmeid elupaikaseid.

AS Tariston esitas 14.10.2025 Keskkonnaametile eksperthinnangu (14.10.2025 DM-132604-8).

2.1.2. Keskkonnaamet kontrollis taotleja esitatud taotlusmaterjalide vastavust maapõuaseaduses (*MaaPS*), keskkonnaseadustiku üldosa seaduses (*KeÜS*), keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduses (*KeHJS*), keskkonnaministri 23.10.2019 määruses nr 56 „Keskkonnaloa taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnaloa taotluse ja loa andmekoosseis“ sätestatud nõuetele ning pidas andmeid piisavaks taotluse menetlemiseks.

Riigilõiv on tasutud summas 1990 eurot 01.06.2025 riigilõivuseaduse § 136 2 lg 1 p 4 ja lg 2 kohaselt.

Keskkonnaloa taotlust kontrollis riigiasutus, kelle ülesanne on tagada riigi geoloogiaalane pädevus – Eesti Geoloogiateenistuse 18.06.2025 kiri nr 13-1/25-1000 (20.06.2025 nr DM-132604-2). Paluti täiendada graafilisi lisasid.

Parandatud taotlus T-KL/1029185-2 esitati 24.07.2025 (DM-132604-5) mis vastas nõuetele.

2.1.3. Keskkonnaamet 03.08.2026 kirjaga nr DM-132604-16, toetudes KMH eelhinnangule, palus muuta Saunametsa karjääri kaevandamisloa taotlust nii, et välja oleks jäetud III lahustüki andmed. Põhjenduseks toodi, et Saunametsa liivakarjääri keskkonnaloa taotlusele koostatud keskkonnamõjude eelhinnangu ja KMH algatamata jätmise otsuse otsustavas osas, punktina 1.3.5. on toodud:

Vältimaks tedre elupaigale kuivendusmõjusid mitte kaevandada Saunametsa karjääri III lahustükki, mis piirneb tedre elupaigaga.

AS Tariston esitas 31.08.2026 muudetud keskkonnaloa taotluse T-KL/1029185-3 (DM-132604-17).

Keskkonnaloa muudetud taotlust kontrollis riigiasutus, kelle ülesanne on tagada riigi geoloogiaalane pädevus – Eesti Geoloogiateenistuse 04.09.2026 kiri nr 13-1/26-1366 (08.09.2026 nr DM-132604-18).

Keskkonnaamet menetleb edasi muudetud keskkonnaloa taotlust T-KL/1029185-3.

Muudetud taotluse kohaselt, asub Saunametsa liivakarjääri mäeeraldis kahe lahustükina ja selle teenindusmaa asub kahe lahustükina Pärnumaal Saarde vallas Saunametsa külas. Mäeeraldise I lahustükk asub Kilingi metskond 1 (katastriüksuse tunnus 75601:006:0117) katastriüksusel ning II lahustükk asub Kilingi metskond 3 (katastriüksuse tunnus 71201:001:0139) katastriüksusel. Katastriüksuste omanik on Eesti Vabariik, valitseja on Kliimaministeerium ning volitatud asutus on Riigimetsa Majandamise Keskus.

Saunametsa liivakarjääri mäeeraldise I lahustüki pindala on 7,25 ha, II lahustüki pindala on 0,96 ha (kokku 8,21 ha). Mäeeraldise I lahustükki ümbritseva teenindusmaa pindala on 9,85 ha ning mäeeraldise II lahustükki ümbritseva teenindusmaa pindala on 2,44 ha (kokku 12,29 ha). Taotletav mäeeraldis hõlmab täielikult Saunametsa liivamaardla (maavarade registri registrikaart nr 1038) ehitusliiva plokke 1 ja 2.

Kaevandamisloa muudetud taotluse kohaselt on mäeeraldise aktiivne tarbevaru seisuga 01.12.2024 ehitusliival 102 tuh m³ ning kaevandatava varu koguseks 95 tuh m³. Maavara kaevandamise keskmiseks aastamääraks taotletakse 14 tuh m³. Katendi kogus 26 tuh m³, sh muld 26 tuh m³. Maavara kasutusalaadeks on ehitus ja teedeehitus. Korrastamise suunaks on maatulundusmaa (metsamaa). Kaevandamisluba taotletakse 8 aastaks.

2.1.4. Maastikuliselt paikneb Saunametsa liivakarjäär Soomaal asuvas mõhnastikus, kus maapinna absoluutkõrgus jääb vahemikku 25 – 28 m. Karjääri ala asub metsamaal, kus põhjapoolsel lahustükil on vana lageraielank ja lõunapoolsel lahustükil 60-70a männikud.

Saunametsa liivakarjääri mäeeraldise teenindusmaa piires ei asu Natura 2000 linnu- ega loodusalasid, looduskaitsealasid, kaitstavaid looduse üksikobjekte ning kultuurimälestisi.

Taotletavast Saunametsa liivakarjääri mäeeraldise teenidusmaast 10 km raadiusesse jääb must-toonekure mitmeid elupaikasid (KLO9124389, KLO9130539, KLO9128696, KLO9128695, KLO9128698, KLO9128699, KLO9128515, KLO9129650, KLO9128717, KLO9128716). Saunametsa liivakarjääri mäeeraldise teenidusmaast jääb loode suunas ca 910 m kaugusele must-toonekure elupaik (keskkonnaregistri kood KLO9128717).

Saunametsa liivakarjääri mäeeraldise I lahustükki ümbritseva teenindusmaa piirist kõigis suundades (v.a kirde suunas) jätkub Kilingi metskond 1 katastriüksus. Kirdest piirneb mäeeraldise I lahustükki ümbritsev teenindusmaa Uus-Loigu (katastriüksuse tunnus 75601:006:0270, sihtotstarve maatulundusmaa 100%) katastriüksusega.

Saunametsa liivakarjääri mäeeraldise II lahustükki ümbritseva teenindusmaa piirist kõigis suundades (v.a põhja suunas) jätkub Kilingi metskond 3 katastriüksus. Põhjast piirneb mäeeraldise II lahustükki ümbritsev teenindusmaa 19344 Surju-Saunametsa tee (katastriüksuse tunnus 75601:006:0057, maa sihtotstarve transpordimaa 100%) katastriüksusega.

Mäeeraldise I lahustükil asuv plokk 1 EL aT kattub osaliselt Surju-Saunametsa riigi kõrvalmaantee nr 19344 kaitsevööndiga. Transpordiamet on kooskõlastanud maavara kaevandamise vähima kaugusega 13 m riigitee katte servast.

Saunametsa liivakarjääri mäeeraldise teenindusmaa kattub täielikult maaparandussüsteemiga Saunametsa (TTP-343) (MS kood/ehitise kood 6114680030120/001), mis on kraavkuivendusega metsakuivendusehitis. Arvestades, et taotletava mäeeraldise alale kuivenduskraave ei jää ning kaevandamine on kavandatud põhjaveetasemest kõrgemal ei ole eeldatavasti olulist negatiivset mõju maaparandussüsteemi toimimisele.

Lähim veekogu Lähkma jõgi (VEE1146800) asub mäeeraldise (1 plokk) piirist umbes 500 m kaugusel ida suunas. Kavandatav kaevandamine toimub põhjaveetasemest kõrgemal ning põhjavee alandamist ega vee väljapumpamist ei kavandata. Eeltoodust lähtudes ei ole ette näha olulist mõju piirkonna veerežiimile ega Lähkma jõe seisundile.

Saunametsa liivakarjääri mäeeraldise I lahustüki lõunaserva läbib lääne-ida suunaliselt Elektrilevi OÜ 1-20 kV elektriõhuliin AS-35 (väline tunnus 6114680030120001), mille kaitsevööndi laius on 10 m mõlemale poole liini telge, lisaks jääb sama teenindusmaa piirist ca 32 m kaugusel kirdes alla 1 kV elektriõhuliin AMKA.3x50+70 (väline tunnus 238905178), mille kaitsevööndi laius on 2 m mõlemale poole liini telge. Elektrilevi OÜ on esitanud tehnilised tingimused aktiivse tarbevaru kaevandamiseks (Taotluse elektrooniline lisa 6).

Saunametsa liivakarjääri mäeeraldise II lahustükki ümbritseva teenindusmaa põhjaserva läbib loode-kagu suunaliselt Elering AS 220-330 kV elektriõhuliin Kilingi-Nõmme–Sindi (väline tunnus L510), mille kaitsevööndi laius on 40 m mõlemale poole liini telge ning 35-110 kV elektriõhuliin Kilingi-Nõmme–Sindi (väline tunnus L106B), mille kaitsevööndi laius on 25 m mõlemale poole liini telge. Elering AS on maavara kaevandamisele ja mäeeraldise teenindusmaal tehtavatele tegevustele esitanud tehnilised tingimused (Taotluse elektrooniline lisa 7).

Lähim elamu asub Saunametsa liivakarjäärast ca 600 m kaugusel ida suunas Väiksetalu (katastriüksuse tunnus 75601:006:0103, sihtotstarve elamumaa 100%) katastriüksusel.

2.2. Taotluse ning otsuse eelnõu avalikustamine ning menetlusosaliste teavitamine

Taotluse avalikustamine ja menetlusosaliste teavitamine

Loa andja edastas esmase taotluse 09.06.2025 keskkonnaotsuste infosüsteemi kaudu koheselt pärast selle saamist teadmiseks ja soovi korral arvamuse avaldamiseks Saarde Vallavalitsusele (edaspidi ka kohalik omavalitsus; KeÜS § 43 lg 1 ja 2).

Loa andja teavitas avalikkust loa menetluse algatamisest 31.10.2025 väljaandes Ametlikud Teadaanded. Lisaks teavitas taotlejat, piirinaabreid ja mõjutatud isikuid taotluse esitamisest 31.10.2025 kirjaga DM-132604-9 (KeÜS § 46 lg 1 p-d 1 ja 2). Avalikustamise käigus ettepanekuid ega vastuväiteid ei esitatud.

Loa andja otsustas jätta teate ajalehes avaldamata, kuna taotlusmaterjalide põhjal kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnahäiring või -risk on nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi (KeÜS § 47 lg 2).

Kooskõlas MaaPS § 49 lõikega 6 edastas Keskkonnaamet Saunametsa liivakarjääri keskkonnavalda taotluse 31.10.2025 kirjaga nr DM-132604-10 Saarde Vallavalitsusele arvamuse avaldamiseks.

Saarde Vallavalitsus 01.12.2025 kirjaga nr 6-2/716-2 palus pikendada arvamuse esitamise tähtaega kuni 27.02.2026 (02.12.2025 DM-132604-13).

Keskkonnaamet 02.12.2025 kirjaga nr DM-132604-12 nõustus tähtaja pikendamisega ning palus esitada arvamus hiljemalt 27.02.2026.

Saarde Vallavolikogu 15.01.2026 otsusega nr 1-3/19 nõustus AS-le Tariston (registrikood 10887843) kaevandamisloa andmisega Saarde vallas Saunametsa liivakarjääris maavara kaevandamiseks (20.01.2026 DM-132604-13).

Otsuse eelnõu avalikustamine ja menetlusosaliste teavitamine

KeÜS § 47 lõige 6 sätestab, et kui sama paragrahvi lõikes 1 nimetatud taotluse menetlusse võtmise teates ei avaldatud keskkonnavalda taotluse ja selle kohta antava haldusakti eelnõu väljapaneku aega ja kohta või seisukoha ning küsimuste esitamise tähtaega ja adressaati, avaldatakse nende andmetega teade vastavalt käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 2¹ sätestatud nõuetele viivitamata pärast haldusakti eelnõu valmimist. KeÜS § 47 lõige 2 sätestab, et teate võib jätta kohalikus või maakondlikus ajalehes avaldamata, kui kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi.

Keskkonnaamet jättis keskkonnavalda andmise taotluse kohta antava haldusakti eelnõu teate kohalikus või maakondlikus ajalehes avalikustamata, kuna kavandatav tegevus on väikese mõjuga ja sellega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on väike ning antud tegevuse vastu puudub piisav avalik huvi.

KeÜS § 47 lõike 2, haldusmenetluse seaduse (HMS) § 48 ja § 49 lõigete 1 ja 2 alusel pani Keskkonnaamet XX.09.2026 haldusakti eelnõu koos seletuskirja ja taotlusele lisatud ning menetluse käigus haldusorganile esitatud või tema poolt koostatud muude asjasse puutuvate oluliste dokumentidega avalikkusele tutvumiseks välja ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded, määrates ettepanekute ja vastuväidete esitamise võimaluse teates märgitud tähtaja jooksul. Lisaks teavitati asjast huvitatud isikuid XX.09.2026 kirjaga nr DM-132604-19.

Eelnõu avalikustamise käigus laekus/ei laekunud ettepanekuid või vastuväiteid.

Vastavalt HMS § 40 lõikele 1 peab loa andja andma enne haldusakti väljastamist menetlusosalisele võimaluse esitada kirjalikus, suulises või muus sobivas vormis asja kohta oma

arvamus ja vastuväited. Keskkonnaamet küsis taotlejalt ja kohalikult omavalitsuselt XX.09.2026 kirjaga nr DM-132604-19 arvamust või vastuväiteid keskkonnaloa andmise otsuse ja loa eelnõule kahe nädala jooksul kirja saatmisest, kuid hiljemalt kuupäevaks XX.09.2026.

AS Tariston

3. KAALUTLUSED

3.1. Keskkonnamõju hindamise vajalikkuse üle otsustamine

KeHJS § 3 kohaselt hinnatakse keskkonnamõju, kui taotletakse tegevusluba või selle muutmist ning kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju. KeHJS § 11 lõigete 3 ja 4 kohaselt on keskkonnamõju hindamine (*KMH*) kohustuslik KeHJS § 6 lõikes 1 nimetatud tegevuste korral, KeHJS § 6 lõikes 2 nimetatud tegevuste korral tuleb kaaluda *KMH* algatamist või algatamata jätmist, lisades otsusele KeHJS § 6 lõike 3 kohase eelhindamise tulemused. KeHJS § 6 lõike 1 kohaselt ei kuulu ettevõtte poolt taotletav tegevus olulise keskkonnamõjuga tegevuste loetelusse. Kavandatav tegevus kuulub KeHJS § 6 lõike 2 punktis 2 nimetatud tegevusvaldkonda, mille täpsustatud loetelu on kehtestatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005. a määruses nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu” (*KMH määrus*).

KMH määruse § 1 lõike 1 ja § 3 punkti 4 kohaselt peab otsustaja andma eelhindangu selle kohta, kas pealmaakaevandamine kuni 25 hektari suurusel alal on eeldatavalt olulise keskkonnamõjuga tegevus või mitte ning otsustama *KMH* algatamise või algatamata jätmise üle.

Keskkonnaamet on andnud eelhindangu 22.06.2026 DM-132604-14, milles leiab, et kavandataval tegevusel puudub oluline keskkonnamõju, mistõttu *KMH* algatamine ei ole vajalik järgmistel põhjustel:

1. kavandatav tegevuskoht ei asu kaitstaval loodusobjektidel ega Natura 2000 võrgustiku alal ning kavandatava kaevandamisega ei mõjutata ebasoodsalt kaitstavaid loodusobjekte ega Natura 2000 võrgustiku alasid;
2. eelhindamise tulemusena selgus, et eeldatavalt ei ületata kaevandamisel piirmäärasid müra ja õhusaaste osas;
3. eelhindamise tulemusena selgus, et kaevandamine ei mõjuta väljakujunenud põhjavee režiimi, kuna kaevandamisel vett karjäärast välja ega sisse ei juhita;
4. mäeeraldisel looduslik maastik kaevandamistöõde käigus hävineb, kuid see on kvalitatiivselt hiljem taastatav maa-ala korrastamisega.

Keskkonnaamet otsustas Saunametsa liivakarjääri keskkonnaloa taotluse menetlemisel arvestada järgmise keskkonnameetmega:

1. Kaevandamisel ja kaevisel transportimisel kasutatavate masinate ja mehhanismide pidevaks tehniliseks kontrollimiseks, hooldamiseks ja tankimiseks tuleb rajada mäeeraldisel või selle

teenindusmaa territooriumile teenindusplats, vältimaks kütuse ning õlide leket pinnasesse ja põhjavette.

2. Vältimaks karjääris toimuvast tegevusest ja kaevisel transpordist tulenevate saasteainete peenosakeste levikut teenindusmaa piiridest väljapoole, tuleb kuival aastaajal niisutada laadimisoperatsioonide- ja kaeveala ning seal paiknevaid teid ja piirata liikumiskiirust.
3. Perioodil 15.03-31.08 ei tohi teha karjääris mürarikkeid tegevusi, nt kruusa purustamine ja sorteerimine/sõelumine vm, mis ületavad mürataset 45 dB Lähkma jõe juures.
4. Karjäärialala raadamise raieid ei tehta lindude kevad-suvisel pesitsusperioodil, vahemikus 15.04-15.07.
5. Vältimaks tedre elupaigale kuivendusmõjusid mitte kaevandada Saunametsa karjääri III lahustükki, mis piirneb tedre elupaigaga.

Keskkonnaamet jättis 29.07.2026 kirjaga nr DM-132604-15 „Saunametsa liivakarjääri keskkonnaloa taotlusele keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise“ algatamata KMH Saunametsa liivakarjääri keskkonnaloa taotlusele. Kavandatava tegevuse keskkonnameetmed ebasoodsa keskkonnamõju vältimiseks või leevendamiseks tuuakse välja keskkonnaloa kõrvaltingimustena (vt p 3.4.).

Keskkonnaamet 03.08.2026 kirjaga nr DM-132604-16 palus muuta Saunametsa karjääri kaevandamisloa taotlust nii, et välja oleks jäetud III lahustüki andmed. Põhjenduseks toodi, et Saunametsa liivakarjääri keskkonnaloa taotlusele koostatud keskkonnamõjude eelhindangu ja KMH algatamata jätmise otsuse otsustavas osas, punktina 1.3.5. on toodud:

Vältimaks tedre elupaigale kuivendusmõjusid mitte kaevandada Saunametsa karjääri III lahustükki, mis piirneb tedre elupaigaga.

AS Tariston esitas 31.08.2026 muudetud keskkonnaloa taotluse (DM-132604-17).

3.2. Kaalutlused loa andmisel

Taotluse lahendamisel ei ole loa andja seotud taotleja õiguslike seisukohtadega, vaid taotluse eesmärgiga - sellega, milliseks tegevuseks taotleja luba soovib. Tegevuse õiguslik kvalifitseerimine haldusmenetluses on loa andja ülesanne (Riigikohtu lahend 3-3-1-74-14, p 13).

Keskkonnaluba antakse tähtajaliselt, kuna kaevandamisluba antakse kuni 30 aastaks välja arvatud liiva, kruusa, järvelubja, järve- ja meremuda kaevandamiseks, kus luba antakse kuni 15 aastaks (MaaPS § 60 lg 1 ja 2).

3.2.1. Maavara kaevandamine

3.2.1.1. Lubatav tegevus

Taotlejal on vaja keskkonnaluba (seaduses ka kui kaevandamisluba) maapõuest kaevandamiseks (MaaPS § 42 lg 1). MaaPS § 1 lõike 3 kohaselt kohaldatakse kaevandamisloa andmise ja muutmise menetlusele HMS avatud menetluse sätteid, arvestades MaaPS erisusi. MaaPS § 1

lõike 4 järgi kohaldatakse maavara kaevandamise keskkonnaloa andmise ja muutmise menetlusele KeÜS 5. peatükki, arvestades MaaPS-i erisusi.

3.2.1.2. Nõuded maavara kaevandamisele

MaaPS § 49 lõike 1 kohaselt esitab taotleja kaevandamise keskkonnaloa saamiseks loa andjale taotluse. MaaPS § 48 kohaselt annab kaevandamise keskkonnaloa Keskkonnaamet.

MaaPS § 49 lõike 6 kohaselt saadab keskkonnaloa andja kaevandamise keskkonnaloa taotluse arvamuse saamiseks kavandatava kaevandamiskoha kohaliku omavalitsuse üksusele, kes esitab oma arvamuse kirjalikult kahe kuu jooksul taotluse saamisest arvates. Kooskõlas MaaPS § 49 lõikega 6 edastas Keskkonnaamet Saunametsa liivakarjääri keskkonnaloa taotluse 31.10.2025 kirjaga nr DM-132604-10 Saarde Vallavalitsusele arvamuse avaldamiseks.

MaaPS § 50 lõike 6 kohaselt tuleb taotlusele lisada kaevandamisjäätmekava, kui kaevandamise käigus tekib kaevandamisjätmeid, mida ladustatakse mäeeraldise teenindusmaal, mis ei ole jäätmeheidla jäätmeseaduse § 35² tähenduses.

MaaPS § 50 lõike 3 kohaselt peab taotluse seletuskiri sisaldama andmeid kaevandamise käigus tekkivate kaevandamisjätmete kohta. Taotluse seletuskirja kohaselt Saunametsa liivakarjääris ei teki jäätmeseaduse mõistes püsi- ega kaevandamisjätmeid, kuna kaevandamisel saadav materjal kasutatakse täies ulatuses teede- ja tsiviilehituses. Mäeeraldisel esinev katend kooritakse ja kasutatakse kas karjääri korrastamiseks või võõrandatakse haljastuseks vastavalt maapõueseaduse § 99.

Karjäärialale on keelatud prügi ladustada. Keskkonnale ohtlikud jäätmed tuleb koguda teistest jäätmetest eraldi (määrdeõlid, pliiakud, patareid, õlised kaltsud jms) ja käidelda nõuetekohaselt (viia jäätmejaama).

Eelnevale tuginedes ei ole antavale keskkonnaloele jätmete eriosa lisamine vajalik. Juhul kui tegevuse käigus selgub, et kaevandamisjätmeid siiski tekib, on kohustus ka kaevandamise jättekava esitada ning taotleda keskkonnaloele juurde jätmete eriosa.

KeÜS § 42 lõike 1 punkti 5 kohaselt peab keskkonnaloa taotluses märkima kavandatava tegevuse eesmärgi ja põhjenduse. Saunametsa liivakarjääri keskkonnaloa taotluse kohaselt on taotletava mäeeraldise kasutamise eesmärk on piirkonna taristuehituse varustamine ehitusliivaga. Liiva saab sõelutuna kasutada ehituses mitmesuguste ehitussegude koostises, teedehituses asfaltbetooni ja kruusateede katendite jaoks kruusasegude koostamiseks ning tee muldkeha ehitamiseks, samuti trassitöödes täitematerjalina.

Vastavalt strateegilises dokumendis „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“ toodud eesmärkidele ja põhimõtetele tuleb maardlate kasutusse võtmisel eelistada juba avatud maardlate maksimaalset võimalikku kasutamist, mille kohta on piisavalt vajalikku informatsiooni nii keskkonnatingimuste kui ka kaevandamise tehnoloogiliste võimaluste kohta.

Pärnu maakonda planeeritud Rail Baltic raudteetrassi rajamisest tulenevalt on ehitusmaavarade vajadus maakonnas suur. Kavandatud Rail Baltic raudteetrassi koridor kulgeb Saunametsa liivakarjäärist ca 11 km kaugusel lääne suunas. Saunametsa maardla ehitusliiv on vähese peenosise sisaldusega ja võrdlemisi suure kruusaosise sisaldusega kvaliteetne materjal, mis sobib nii Rail Baltic raudteetrassi muldkeha kui ka teiste taristukomponentide (hooldusteed, raudtee-ehitised jms) ehituseks. Karjääri avamine ehitusobjekti läheduses aitab minimeerida objekti ehitusmaksumust ning materjali transpordist tulenevat negatiivset keskkonnamõju, sh Euroopa Liidu roheleppes tulenevat CO2 emissiooni vähendamise vajadust ehk mida lähemalt maavara transportida, seda vähem on emissiooni. Sellest tulenevalt on vajaliku ehitusmaterjalide vajaduse tagamiseks piirkonnas oluline kasutusele võtta uusi maavarade leiukohti.

Seega on keskkonnanaloo andmine Saunametsa liivakarjääri mäeeraldisel liiva kaevandamiseks kooskõlas strateegilises dokumendis „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“ toodud maardla maksimaalse võimaliku kasutamise eesmärgiga, tagades maavarade registris arvel oleva maavaravaru võimalikult täieliku väljamise minimaalsete kadude ja jääkidega. Taotletaval mäeeraldisel läbi viidud geoloogiliste uuringute põhjal on taotletava mäeeraldisel kohta piisavalt vajalikku informatsiooni.

3.3. Loa andmisest keeldumise aluste hindamine

Keskkonnaametile teadaolevalt ei esine loa andmisest keeldumise aluseid (KeÜS § 52 lg 1 ja 2, MaaPS § 55).

- MaaPS § 55 lõike 2 punktides 1-9 ja lõike 3 punktides 2-3 toodud asjaolusid Saunametsa liivakarjääri mäeeraldisel, mäeeraldisel teenindusmaa või nende asukohaga seoses ei esine, seega ei ole nimetatud punkte keeldumise alusena asjakohane käsitleda.
- tegevus vastab õigusaktidega sätestatud nõuetele (KeÜS § 52 lg 1 p 4, MaaPS § 55 lg 1).
- tegevusega ei kaasne keskkonnamõju (KeÜS § 52 lg 1 p 6). Keskkonnaamet järeldas, et tegevusel puudub oluline keskkonnamõju 29.07.2026 kirjaga nr DM-132604-15.
- tegevusega kaasnevate heidete lisandumisel ei ole keskkonnakvaliteedi piirväärtus ületatud (KeÜS § 52 lg 1 p 8, MaaPS § 55 lg 1).
- loa andmisega ei minda vastuollu riigi huviga, mis on käsitletud Riigikogus 06.06.2017 vastu võetud strateegiadokumendis "Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050" (MaaPS § 55 lg 2 p 10). Samuti ei tuvastatud vastuolusid teiste valdkondade eriseadustega. Nii eelhinnangus kui ka korralduses on nimetatud erinevaid aspekte, millele on vaja tähelepanu pöörata, arvestades sotsiaalse keskkonna, looduskeskkonna, liigikaitse, julgeoleku ja kultuuri valdkonna seadustes väljendatud riigi huvi.
- kohaliku omavalitsuse üksus (Saarde Vallavalitsus) edastas Keskkonnaametile Saarde Vallavolikogu 15.01.2026 otsuse nr 1-3/19, milles otsustas anda nõusoleku Saunametsa liivakarjääri keskkonnanaloo taotlusele.
- tehtavad tööd ei mõjuta oluliselt ebasoodsalt kaitstavat loodusobjekti (MaaPS § 55 lg 2 p 12). KMH eelhinnangu järeldus oli, et Saunametsa liivakarjääri avamisega ei kaasne olulist keskkonnamõju.
- taotleja ei ole karistusregistrisse kantud kaevandamise ega kaevandamisjäätmete käitlemise

nõuete eiramise eest (karistusregistri päring seisuga 16.09.2026, MaaPS § 55 lg 3 p 1).

3.3.1. Kinnistu kasutusõigus

Saunametsa liivakarjääri mäeeraldis asub kahe lahustükina ja selle teenindusmaa asub kahe lahustükina Pärnumaal Saarde vallas Saunametsa külas. Mäeeraldise I lahustükk asub Kilingi metskond 1 (katastriüksuse tunnus 75601:006:0117) katastriüksusel ning II lahustükk asub Kilingi metskond 3 (katastriüksuse tunnus 71201:001:0139) katastriüksusel. Katastriüksuste omanik on Eesti Vabariik, valitseja on Kliimaministeerium ning volitatud asutus on Riigimetsa Majandamise Keskus.

Kinnistu kasutusõigus tekib peale maakasutuslepingu sõlmimist.

3.4. Kõrvaltingimuste seadmine

Haldusorgan võib anda haldusakti kõrvaltingimusega, milleks muu hulgas on haldusakti hilisema muutmise, kehtetuks tunnistamise või kõrvaltingimuse kehtestamise võimaluse jätmine (HMS § 53 lg 1 p 4). Haldusakti kõrvaltingimuse võib määrata siis, kui haldusakti andmine tuleb otsustada halduse kaalutusõiguse alusel (HMS § 53 lg 2 p 3). Keskkonnaluba on haldusaktiks, mille andmise või mitte andmise ning mille kehtivuse otsustab loa andja kaalutusõiguse alusel.

HMS § 3 lõike 1 kohaselt võib haldusmenetluses piirata isiku põhiõigusi ja -vabadusi ning tema muid subjektiivseid õigusi ainult seaduse alusel. Haldusmenetluse üksikasjad määrab haldusorgan kaalutusõiguse alusel (HMS § 5 lõige 1). Kaalutusõigust tuleb teostada kooskõlas volituste piiride, kaalutusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve (HMS § 4 lõige 2). MaaPS § 56 lõike 1 punkti 9 kohaselt märgitakse kaevandamisloale meetmed, mis seatakse maapõue kaitse ja maavara ratsionaalse kasutamise tagamiseks ning inimese tervisele, varale ja keskkonnale kaevandamisest tuleneva keskkonnahäiringu vähendamiseks. Keskkonnaloaga reguleeritakse mäeeraldisel ja mäeeraldise teenindusmaal läbiviidavaid tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmed otseselt kaevandamisest tulenevatele keskkonnamõjudele. Kõrvaltingimused sätestatakse keskkonnaloa eriosades vastavalt asjakohasusele.

3.4.1. Kohaliku omavalitsuse üksuse esitatud tingimused

Saarde Vallavolikogu 15.01.2026 otsusega nr 1-3/19 nõustus AS-le Tariston (registrikood 10887843) kaevandamisloa andmisega Saarde vallas Saunametsa liivakarjääris maavara kaevandamiseks tingimusteta.

3.4.2. Eelhinnangus esitatud keskkonnameetmed

Keskkonnaamet on kavandatava tegevuse kohta andnud keskkonnamõjude eelhinnangu ning otsustanud 29.07.2026 kirjaga nr DM-132604-15 Saunametsa liivakarjääri keskkonnaloa taotlusele jätta KMH algatamata. Eelhinnangus analüüsiti karjääri tööga kaasnevate

keskkonnahäiringute võimalikku teket ja levimist ning intensiivsust. Eelhinnangu lõppjärgeldusena leiti, et kavandataval tegevusel puudub oluline negatiivne keskkonnamõju. Kavandatava tegevuse mõjualana käsitleti Saunametsa liivakarjääri mäeeraldise teenindusmaad ning ca 250-300 m ümber selle, kuna nii kaugele võib teoreetiliselt ulatuda müra või tahkete osakeste häiring. Keskkonnahäiringute vältimiseks ja leevendamiseks esitati eelhinnangus järgmised keskkonnameetmed, millega tuleb loa andmisel arvestada:

1. Kaevandamisel ja kaevisel transportimisel kasutatavate masinate ja mehhanismide pidevaks tehniliseks kontrollimiseks, hooldamiseks ja tankimiseks tuleb rajada mäeeraldise või selle teenindusmaa territooriumile teenindusplats, vältimaks kütuse ning õlide leket pinnasesse ja põhjavette.
2. Vältimaks karjääris toimuvast tegevusest ja kaevisel transpordist tulenevate saasteaine peenosakeste levikut teenindusmaa piiridest väljapoole, tuleb kuival aastaajal niisutada laadimisoperatsioonide- ja kaeveala ning seal paiknevaid teid ja piirata liikumiskiirust.
3. Perioodil 15.03-31.08 ei tohi teha karjääris mürarikkeid tegevusi, nt kruusa purustamine ja sorteerimine/sõelumine vm, mis ületavad mürataset 45 dB Lähkma jõe juures.
4. Karjäärialala raadamise raieid ei tehta lindude kevad-suvisel pesitsusperioodil, vahemikus 15.04-15.07.
5. Vältimaks tedre elupaigale kuivendusemõjusid mitte kaevandada Saunametsa karjääri III lahustükki, mis piirneb tedre elupaigaga.

Keskkonnameetme esitamisel on arvestatud keskkonnahäiringute leevendamise võimalusi.

3.4.3. Keskkonnaloale kantavad kõrvaltingimused

Keskkonnaloaga reguleeritakse mäeeraldisel ja mäeeraldise teenindusmaal läbiviidavaid tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmed otseselt kaevandamisest tulenevatele keskkonnamõjudele.

Keskkonnaamet on lähtunud kõrvaltingimuste määramisel keskkonnamõjude eelhinnangus esitatud keskkonnameetmetest.

Eeltoodu alusel lisatakse antavale keskkonnaloale järgmised asjakohased kõrvaltingimused:

1. Kaevandamisel ja kaevisel transportimisel kasutatavate masinate ja mehhanismide pidevaks tehniliseks kontrollimiseks, hooldamiseks ja tankimiseks tuleb rajada mäeeraldise või selle teenindusmaa territooriumile teenindusplats, vältimaks kütuse ning õlide leket pinnasesse ja põhjavette.
2. Vältimaks karjääris toimuvast tegevusest ja kaevisel transpordist tulenevate saasteaine peenosakeste levikut teenindusmaa piiridest väljapoole, tuleb kuival aastaajal niisutada laadimisoperatsioonide- ja kaeveala ning seal paiknevaid teid ja piirata liikumiskiirust.
3. Perioodil 15.03-31.08 ei tohi teha karjääris mürarikkeid tegevusi, nt kruusa purustamine ja sorteerimine/sõelumine vm, mis ületavad mürataset 45 dB Lähkma jõe juures.
4. Karjäärialala raadamise raieid ei tehta lindude kevad-suvisel pesitsusperioodil, vahemikus 15.04-15.07.

3.5. Ettepanekute ja vastuväidete kaalumine

Keskkonnaloa taotlus

Avalikustamise käigus ettepanekuid ja vastuväiteid ei esitatud.

KMH eelhinnang

Avalikustamise käigus ettepanekuid ja vastuväiteid ei esitatud.

Loa korralduse ja loa eelnõud

.....

3.6. Otsekohalduvad nõuded

Keskkonnaloaga kaasnevad käitajal õigusaktidest tulenevad õigused ja kohustused. Ettevõtte peab järgima AÕKS, JäätS, VeeS, MaaPS ja nende alamaktides kajastatud nõudeid ning kohustusi. Keskkonnaamet on seisukohal, et õigusaktidest tulenevaid otsekohalduvaid nõudeid ei ole otstarbekas kanda keskkonnaloale. Olulisemad keskkonnavalased kohustused loa omajale on toodud Keskkonnaameti kodulehel rubriigis „Keskkonnakaitseloa omaja meelespea“. Kohustused on leitavad Keskkonnaameti kodulehe aadressilt: <https://www.keskkonnaamet.ee/et/eesmargid-tegevused/keskkonnakaitseloa-omaja-meelespea>.

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Siret Punnisk
juhataja
maapõuebüroo